

Korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon ja OKM:n tiedonkeruiden ohjausryhmä 2014\2

Maanantaina 1.12.2014 kello 13-16

Kokoushuone Kalevala, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Meritullinkatu 10, Helsinki

Jäsenet

- Jukka Haapamäki, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö (ryhmän puheenjohtaja)
- Jukka Kohtanen, palvelupäällikkö, Vaasan yliopisto
- Hannele Husa, järjestelmäsuunnittelija, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
- Pertti Tikkanen, suunnittelupäällikkö, Oulun yliopisto
- Tarja Gustafsson, tietopalvelupäällikkö, Laurea-ammattikorkeakoulu
- Aija Kaitera, projektipäällikkö, Helsingin yliopisto
- Anne Kärki, tutkimuspäällikkö, Satakunnan ammattikorkeakoulu
- Hilikka Kousa, tilastopäällikkö, Tilastokeskus
- Ari Leppälahti, kehityspäällikkö, Tilastokeskus
- Erja Nokkanen, tietohallintojohtaja, Opetushallitus
- Jarmo Kallunki, koulutuspoliittinen sihteeri, Suomen Ylioppilaskuntien liitto
- Antti Mäki, kehityspäällikkö, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy (ryhmän sihteeri)

Asiantuntijat

- Anne-Maj Glad, kehityspäällikkö, Kela
- Markku Kokkarinen, Kela
- Olli Poropudas, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
- Hanna-Mari Puuska, projektipäällikkö, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- Petri Sane, projektipäällikkö, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy

Muistio

1 Kokouksen avaus ja työjärjestyksestä päättäminen

- Haapamäki avasi kokouksen kello 13:02
- Otettiin kokouksen työjärjestykseksi käsiteltäväksi toimitetun asialistan lisäksi kohtana 5a Kelan tiedonkeruumahdollisuus VIRTA-opintotietopalvelusta; todettiin, että käsiteltäisiin vain lyhyesti tiedoksi kokoukselle kohdat 10 Koodistojen ylläpidon ja uusien koodien hankkimisprosessi ja 11 Hakijasuman purkamisen lisäpaikkojen seuranta

2 Edellisen kokouksen päätöslistan ja keskustelumuistion hyväksyminen

- Hyväksyttiin edellisen kokouksen päätöslista ([wiki-linkki](#)) ja keskustelumuistio ([Liite 1](#)).

3 Henkilöstötiedonkeruun kehittäminen

- Haapamäki esitteli henkilöstötiedonkeruun kehittämisen suuntaviivoja ([Liite 2](#), jaettiin kokouksessa).
 - Syksyn aikana nousut esille kolme henkilöstötiedonkeruuseen liittyvää kehittämisaihetta
 - Ensinnäkin henkilöiden nimien lisääminen henkilöstötiedonkeruuaineistoon
 - Toiseksi tutkijatunnisteiden lisääminen henkilöstötiedonkeruuseen, ORCID
 - Kolmanneksi rekrytointitiedonkeruun ottaminen jatkuvaksi, vuosittaiseksi tiedonkeruuksi
 - Päätösasiana ehdotetaan, että lisätään henkilöiden nimet tunnisteeksi henkilöstötiedonkeruun ja julkaisutiedonkeruun kehittämiseen liittyen: jatkossa voitaisiin tutkia pyytämällä korkeakouluilta yhdistelmälistan nimistä, henkilötunnuksista, henkilöstönumeroista ja julkaisutiedonkeruun julkaisijan IDstä.
- Olli Poropudas esitteli tarkemmin tietotarvetta: tutkimukselle osoitetut resurssit haluttaisiin kytkeä tutkimuksen tuloksiin eli julkaisuihin. Organisaatioille ja hankkeille osoitettujen resurssien ja julkaisutoiminnan yhdistävä tekijä on henkilö.

Keskustelu henkilöstötiedonkeruun kehittämisestä

- Kärki: miten ORCID sopimukset korkeakoulujen suhteen, kun ORCID on henkilökohtaisesti luotu eikä organisaation luoma?
 - Poropudas: ei ole vielä päätetty, että otetaan ORCID käyttöön, selvitetään vaihtoehtoja, miten asia toimisi,
 - Puuska: lähtökohta muissakin maissa on se, että tutkija luo sen tunnisteensa itse, lisäksi CSC:llä on kehitteillä, miten voitaisiin tukea yhteisellä tietojärjestelmäratkaisulla tunnisteiden luomista ja yhdistämistä korkeakoulujen omiin tunnistusjärjestelmiin
- Leppälahti: tarkoittiko Poropudas kokonaistyövuosia vai tutkimustyövuosia resursseja mitattaessa?
 - Poropudas: pitäisi olla tutkimukseen käytetty työaika, mutta käytännössä joudumme tyytymään henkilötyöaikaan.
 - Gustafsson: amk-henkilöstötiedonkeruussa eritellään henkilöstön työajan jakautuminen

- Haapamäki: yliopistojen osalta on käytettävissä Tilastokeskuksen kertoimet työajan jakautumisesta aggregattitasolla.
- Haapamäki: Miten julkaisutiedonkeruun ja henkilöstötiedonkeruun yhdistäminen onnistuisi? Jos muuttaisimme tämän vasta vuoden 2015 tietojen keruuseen, jolloin voisi olla ajankohtaista ottaa jo ORCID 2016 tiedonkeruuseen, voitaisiin sitä ennen kerätä nimen perusteella
 - A) Lisätään henkilöstötiedonkeruuseen henkilön nimi tai
 - B) Korkeakouluja pyydetään erikseen toimittamaan avaintaulukko, jossa olisi henkilön nimi, henkilötunnus ja muut tarvittavat tunnisteet sekä ko. henkilön liitos mahdolliseen julkaisuun
 - Kaitera: B-vaihtoehto on ainoa luotettava malli
 - Kohtanen: mahdollisesti korkeakoulut osaavat yhdistää samat henkilöt, haka-tunnisteella jo nyt henkilöt on korkeakoulussa ehkä yhdistetty
 - Haapamäki: koska julkaisulla on useita julkaisijoita, ei Kohtasen esille ottama malli ehkä toimi
 - Kaitera: myös julkaisutiedonkeruun muuttaminen on kallista, kaikki tekevät nykyisin erillisen työn sen eteen, että henkilöstötiedonkeruu saadaan lähettämiskuntoon, joten lisätyön tekeminen siinä ei välttämättä ole ongelma. HY:n olisi helppo ilmoittaa julkaisun id:n ja henkilöid:n ja muiden id:iden lista.
 - Puuska: B-malli auttaisi myös siinä, kun julkaisijoiden nimien kirjoitusasut ovat monesti keskenään poikkeavia, esim. vain etunimen yhdellä kirjaimella
- (9) Korkeakouluja pyydetään erikseen toimittamaan avaintiedosto, jossa olisi henkilön nimi, henkilötunnus ja muut tarvittavat tunnisteet sekä ko. henkilön liitos mahdolliseen julkaisuun, joka mahdollistaisi henkilöstötiedonkeruun ja julkaisutiedonkeruun tietojen yhdistämisen tilastoaineistojen kehittämiseksi. Henkilötietolaki ja OKM:n tiedontuotantovaltuudet käytännössä mahdollistaisivat tämän, mutta ei siis henkilötasolle porautumista, mitä tässä ei tavoiteltaisi.
- Kärki: julkaisijat, joiden kansalaisuus ei ole sama kuin se affiliaation maa, mistä henkilö tulee?
 - Haapamäki: hyvä kysymys, emme vastaa siihen tässä kokouksessa
 - Kaitera: olisi syytä tiedustella muilta korkeakouluilta, miten onnistuisi B-tilukon tuottaminen
- (10) Haapamäki ja Kaitera tekevät yhdessä korkeakouluille lähetettävän ehdotuksen henkilöstötiedonkeruun ja julkaisutiedonkeruun tietojen yhdistämisestä avaintiedoston avulla. Ehdotuksessa pyydetään kommentoimaan sitä, miten avaintiedoston tuottaminen onnistuisi korkeakoulussa.

Keskustelu rekrytointitiedonkeruusta

- Haapamäki: kokemuksia tänä vuonna Suomen Akatemian toteuttamasta tiedonkeruusta, nk. "professoritiedonkeruusta"?
- Tikkanen: korkeakoulussa ei löydetty motivaatiota tiedonkeruun toteuttamiseen

4 Julkaisutietojen tietovirrat

- Hanna-Mari Puuska esitteli julkaisutietovirtojen kehittämiskokonaisuuden ([Liite 3](#)).

Keskustelu

- Haapamäki: Tämä julkaisutietovarannon kehittäminen on suurin ohjausryhmän alan kehittämiskokonaisuus, tämä oli nyt alustuksena ja jatkossa asiaa seurattaisiin ja ohjattaisiin säännöllisesti ohjausryhmän kokouksissa.
- Kaitera: HY:n sisällä asiaa käsiteltyään asiaa pidettiin tietotekniikkaintensiivisenä ja siksi olisi tärkeää informoida korkeakoulujen tietohallintojohtajia.

5 VIRTA-opintotietopalvelun tilannekatsaus

- Sane esitteli VIRTA-tilannekatsauksen ([Liite 4a](#)).

Keskustelu tilannekatsauksen pohjalta

- Gustafsson: Vipuseen tuleviin opiskeluoikeusmäärä taulukoihin tarvitaan hyvät selitykset ja kuvaukset.
 - Haapamäki: tarkennetaan, mikä on perusjoukko.
- Kohtanen: mihin ennakkotietoa opiskelija- ja tutkintomääristä ym. tarvitaan?
 - Haapamäki: Tilastokeskus toimittaa siis nykyisin ennakkoaineiston ja lopullisen aineiston, ministeriö on käyttänyt ennakkoaineistoa runsaasti, koska käytännössä määrät eivät enää muutu, myös korkeakoulut ovat käyttäneet näitä ennakkotietoja esimerkiksi omien toimintakertomuksiensa laatimiseen
- Kohtanen: onko tarkoitus ottaa 55-op suorittaneet ennakkoaineistosta vai lopullisesta?
 - Haapamäki: ennakkoaineistot on tarkoitus julkistaa jatkossa sellaisenaan, mutta kun niitä ryhdytään käyttämään rahoitusmallissa, on käytettävä lopullisia tietoja, nyt näiden lukujen välillä ei ole ollut eroja
- Kohtanen: tulospalkkiot lasketaan 55-op -indikaattorin mukaan, joten virheitä ei saa olla ollenkaan. Yleisesti ottaen kaikilla tulisi olla käytössä samat luvut. Mikäli tietoja korjataan myöhemmin, voi sen mukana päivittyä myös muita tietoja
 - Kousa: Tilastokeskus ei pyydä opintopisteisiin korjauksia
 - Sane: Tilastokeskuksen Loukolan mukaan joitain muutoksia voisi tulla

- ? : Jos se professori makuuttaa niitä hyväksilukemisia pöytälaatikossaan, eikä asialle voi mitään.
- Haapamäki: on erotettava 2014 tilanne ja sitten jatko, miten menetettäisiin, sovitaan sitten. Puhutaan nyt ainoastaan 2014 tilanteesta, joka koskee vain yliopistoja.
- (11) Ennakkotiedot ja aineistopoiminnat yleensä suunnitellaan ja toteutetaan jatkossa niin, että korkeakoulut voivat tehdä korjaukset aineistoon esim. Tilastokeskuksen neuvosta siten, että korjaus tehdään korkeakoulun omaan rekisteriin ja tuodaan VIRTAAAN ja sieltä uudelleen aineistoon niin, että perusjoukko ja opintopistetiedot eivät muutu.
- Kohtanen: siirto-opiskelijakäytäntöjen vaatimuksiin liittyvien tietovarannon tietomallimuutosten tekeminen menee liian myöhään, jos tietomallin muutoksia tehdään siten, että ne tehtäisiin vasta syksyn Kota-seminaarissa koskien seuraavan vuoden tietosisältöä.

Päätösesitys viranomaistiedonkeruun asiantuntijaryhmän kokoonpanosta

- Sane esitteli päätösesityksen [viranomaistiedonkeruun asiantuntijaryhmän kokoonpanoksi \(Liite 4b\)](#)., kokousmateriaalissa toimitetusta kokoonpanosta päivitetty Hanne Mikkosen tilalle Kaisu-Maria Piironen OKM:stä
- (12) Hyväksyttiin [viranomaistiedonkeruun asiantuntijaryhmän kokoonpano \(Liite 4b\)](#) lisäyksellä, että Kela voi ilmoittaa oman edustajansa ryhmään.

5a Kelan tiedonkeruumahdollisuus VIRTA-opintotietopalvelusta

- Keskusteluasiana Anne-Maj Glad ja Markku Kokkarinen esittelivät Kelan tietotarpeita ja tiedonkeruiden kehitysnäkymiä.
 - Kaikki korkeakoulut lähettävät tutkintotiedot valmistuneista kuukausittain
 - Muut korkeakoulut paitsi Högskolan på Åland ja MPKK lähettävät kuukausittain läsnäolotiedot
 - Vuosittain tehdään opintojen edistymisen seurannasta tiedonkeruu, jossa jokaiselta korkeakoululta erikseen pyydetään kuluvan vuoden ja edellisen vuoden opintopistekertymistä per henkilö, edistymisen seuranta on kaikkein työläin molemmille osapuolille
 - Halutaan arvioida, voitaisiinko näitä tiedonkeruita suorittaa jatkossa VIRTA-palvelusta ja kokeilla tällaista sopivan ajankohdan salliessa, ehkä

Keskustelu

- Sane: Joko CSC tekee skriptiautomaatin ja tekee sitä vastaavan uuden rajapinnan Kelan käyttöön tai sitten Kela käyttää CSC:n nykyistä lukurajapintaa, joka antaa

henkilötunnuksen perusteella koko tietosisällön, josta Kela voisi parsia omat poimintansa. Kumpikaan malli ei työllistäisi korkeakouluja ollenkaan.

- Glad: Kela on siirtymässä uuteen järjestelmään, joten voitaisiin edetä rauhallisesti ainakin edistymisen seurannan osalta.
- Kohtanen: Olisi hyvä siirtyä mahdollisimman pian tietovarantopohjaiseen poimintaan, nykyisin on pääteltävä aika paljon ja tällöin korkeakoulukohtaisesti päättelyt luultavasti eroavat toisistaan.
- Glad: Lainmuutoksia on tulossa, joten tiedonkeruuseen liittyvät kysymykset ovat ajankohtaisia.
- Kärki: Olisi syytä mahdollisimman pian ottaa tietovarantopohjainen tiedonkeruu käyttöön.
- Mäki: Kelan tarvitsemia tietoja eli tutkintoja, opintopisteitä, läsnäolotietoja välitetään sekä henkilötasolla että tilastoina monille toimijoille.
- Kohtanen: Olisi hyvä toteuttaa mahdollisimman pian, jotta voidaan verrata toteutus tietovarannosta korkeakoulujen nykyisiin toteutuksiin.
- (13) VIRTa-opintotietopalveluun perustuvan Kelan ratkaisun selvittämistä priorisoidaan korkealla vuoden 2015 tehtävissä. Käytännössä Sane on yhteydessä Kelan kanssa ja Kela tulee mukaan Viranomaistiedonkeruut-asiantuntijaryhmään.
- Glad: Edistymisen seuranta on haasteellisempi, kun siihen kohdistuva lain muutos on menossa.

6 VIRTa-opintotietopalvelun yhteentoimivuuden määritykset

6.1 Korkeakoulujen tuottamien opettajan pätevyystietojen koodistot

- Sane esitteli päätösesityksen lähtökohdiksi yhteiselle koodistolle ([Liite 5a](#), jaettiin kokouksessa).

Keskustelu

- Kohtanen: Tiedot olisi tarpeen saada mahdollisimman pian.
- Haapamäki: Kaksi asiaa, nyt prioriteettina tuplapätevydet, myöhemmin eli tiedoista 2015 alkaen myös opetettavat aineet
- Kaitera: Asiaa pyydetään suoritettujen tutkintojen osalta?
- Haapamäki: Haluaisiko Tilastokeskus päivittää tutkintorekisterin näillä tiedoilla?
 - Kousa: kyllä
- (14) Opettajatiedonkeruu laajennetaan kiireellisesti eli koskemaan jo vuonna 2014 syntyneitä tietoja vain suoritettujen tutkintojen osalta. Tiedot kerätään esitetyllä tavalla koodistolle ([lisätietoja](#)). Lähetetään kirje OKM:n toimesta tiedonkeruupäätöksestä.

6.2 Korkeakoulujen tuottamien sosiaalialan pätevyystietojen koodistot

- Sane esitteli päätösesitys lähtökohdiksi yhteiselle koodistolle ([Liite 5b](#), jaettiin kokouksessa).

Keskustelu

- Mäki: Olisi syytä tarkistaa myös tapauksessa 3 suoraan Virrasta.
- Nokkanen: Valviran kanssa sama keskustelu käynnissä 2. asteen tutkinnoista.
- Mäki: Koodit asetetaan tutkintolajisille tai niitä vastaaville pätevyyksille sekä niihin liittyen riittäville pätevyyksille.
- Kousa: Onko henkilöön liittyvä vai opintosuoritukseen liittyvä tieto?
- Sane: Tieto voi liittyä henkilöön suoraan tai opintosuorituksen tai opiskeluoikeuden kautta.
- (15) Sote-pätevyystiedot lisätään pätevyyskoodistoon siten, että niistä on "tutkintolajinen pätevyys" ja keskeneräiset opinnot (luonnoskoodiston koosteen mukaan). Tästä laaditaan pätevyyskoodiston otos, missä kaikki sotealaan liittyvät pätevydet ja tiedote asiasta. Sovitaan OKM:ssä katselmointi ennen joulua.

7 Tilastotietojen tuottaminen VIRTA-opintotietopalvelusta

- Esitys ohjausmallin kehittämiseksi ([Liite 6](#), jaettiin kokouksessa).
- **Asiaa ei käsitelty**

8 Kansainvälinen liikkuvuus VIRTA-opintotietopalveluun -projekti

- Päätösesitys asiantuntijaryhmän toimeksiannosta ([Liite 7](#)).
- **Asiaa ei käsitelty**

9 Hakua ja valintaa koskevien tilastojen tuottaminen ja julkaiseminen Opintopolusta

- Nokkanen esitteli korkeakouluja koskevien tilastotietojen kehittämisestä ([Liite 8](#), jaettiin kokouksessa).

Keskustelu

- Mäki: Operatiivisen ja tilastollisen ero; sitouduttaisiin käyttämään samaa tilastolukua sekä korkeakoulussa, että OPH:n ja OKM:n toimessa

- Kousa: Mikä on tilastojen suhde jatkossa Tilastokeskuksen OKM:n toimittamien haku- ja valinta-aineistojen kanssa?
- Husa: Näitähän ei tuoda VIRTAtietovarantoon?
- Nokkanen: Ei, kyseessä on siis Opintopolkuun kuuluva opiskelijavalintarekisteri, "ODW".
- Haapamäki: Vipusen tilastoihin on ajateltu kolmea päivityskohtaa, onko muita kohtia?
 - Hakeneet
 - Hyväksytyt
 - Paikan vastaanottaneet
 - Mäki: lisäksi tilastopäivän, 20.9. ja vastaava tammikuussa mukainen tieto
- Kousa: Tilastokeskukselle riittäisi kahteen kertaan vuodessa, tilastopäivän mukaiset tiedot.
- Sane: näytti esimerkkivisualisoinnin siitä, missä on hakukohteita ja aloituspaikkoja.
 - Haapamäki: näitä tietoja ei ole tutkittu korkeakouluista aikaisemmin
- Gustafsson: korkeakoulun tarpeet poikkeavat
- Haapamäki: asiasta on olemassa Vipusen rinnalla Haku- ja valintatietojen tuomista toteuttava projekti, jota Mika Tammilehto ammatillisen koulutuksen vastuualueelta johtaa. Näillä näkymin ei tuoteta syksyn korkea-asteen hauista Vipuseen tilastoja, mutta kevään yhteishausta tilastot ryhdyttäisiin tuottamaan Vipuseen.

10 Koodistojen ylläpidon ja uusien koodien hankkimisprosessi

- Mäki esittelee lyhyen alustuksen koulutusluokituksen muutostarpeiden hallitsemisesta ja prosessin sopimisesta ([Liite 9](#), jaettiin kokouksessa).

11 Hakijasuman purkamisen lisäpaikkojen seuranta

- **Asiaa ei käsitelty**

12 Tiedoksi

- Haapamäki kertoi:
 - Tiedonkeruun käsikirjat vahvistettu ([Liite 11a](#) ja [Liite 11b](#), jaettiin kokouksessa)
 - Hallituksen esityksestä erikoistumisopintojen uudistamiseksi
 - ICED-harmonisointi Suomeen -koodistoluokituksen kehityksestä
- Mäki esittelee:
 - Viranomaistietovirtojen [nykytilan ja tavoitearkkitehtuurin](#) kuvaus ([Liite 12](#))
 - Ohjausryhmän jäsenten nimetyt sijaiset: [wiki-linkki](#)
 - Ohje [matkakuluista](#)

13 Toimintasuunnitelma: kokoukset ja niiden teemat sekä asiantuntijoiden kutsuminen

- Mäki esitteli Doodle-kyselyn perusteella ([linkki](#)).
- **(16)** Kokousajoiksi päätettiin
 - Maanantaina 26.1.2015 kello 12-15
 - Keskiviikkona 11.3.2015 kello 12-15
 - Maanantaina 1.6.2015 kello 12-15

14 Muut esille tulevat asiat

15 Kokouksen päättäminen

- Haapamäki päätti kokouksen kello 16:08

Muistio, asialista, liitetiedostot ja linkit on julkaistu kokousmerkinnässä:

https://confluence.csc.fi/display/tietor/2014_12_01+Korkeakoulujen+valtakunnallisen+tietovarannon+ja+OKM%3An+tiedonkeruiden+ohjausryhma